

Szabadka 1871.

BÁCSKA.

Január 7-én.

VEGYESTARTALMU HETIKÖZLÖNY.

Megjelen: minden szombaton délelőtt.
Szerkesztő lakása: Zombori utca, Reiser-féle ház.

Előfizetési feltételek:

1 negyedévre	1	frt.
1 félévre	2	"
3 negyedévre	3	"
1 egész évre	4	"

Hirdetések díja:
Egy 6-hasábos polisor egyszeri beiktatása 6 kr kétszerinél 5 kr. — Többszöri beiktatásnál nagy engedményben részesülnek.

Hirdetések felvételnek a szerkesztő lakásán és a könyvnyomdában.

Bélyegdíj minden egyes beiktatástól 30 kr.

Szabadka 1871. január 4.
— Lapunk első- és mutatószámában előforduló értelmzavaró hibákért, melyek a kezdet nehézségei miatt jöttek a lapba, a t. c. olvasók kegyes elnézését kérvén, önérettel ígérhetjük, hogy miként már ezen második szám is meglehetősen hibátlan, úgy a jövő számok is szintén ily kiállítással fognak megjelenni.

A szerkesztőség.

Költség-előirányzat

sz. kir. Szabadka városnak előre látható bevételeiről és kiadásairól 1871-iki közönséges évre.

Bevételek.

a) Rendesek:

A városi fekvő javak jövedelme.

Szántóföldek hasznobére	158675	35
Kaszálók jövedelme	11,560	—
Nádlások jövedelme	7980	—
Közlegető jöv.	24,316	—
Erdők jöv.	14,224	—
Gyümölcsfa-iskola jöv.	1060	—
Palics fürdő-intézet jöv.	5000	—
Házak hasznobére	4173	—
Vendéglők és koresmák jöv.	10,179	—
Vágóhíd hasznobére	743	—
Eladandó anyagok és eszközök árából	505	—
Eladandó marhák árából	286	—

Városi javadalmak.

Italmérsi jog jövedelme	5547	—
Országos és hetivásár-díj-szedési-jog hasznobére	6168	—
Vadászati jog jövedelme	239	—
Halászati jog jövedelme	151	—
Széksó-seprési jog jövedelme	292	—
Szeszes-ital behozatali jog jövedelme	1920	—

Rendőri jövedelmek.

Gazdtalan jószág árából	137	—
Marhás-levél díjakból	2600	—

Cselekvő tőkék kamatai.

Állam-kötelezvények után	23921	30
Magán-kötelezvények után	847	40
Tanulói ösztöndíjalapítványok után	440	64
Színházi alapítvány után	60	—
Templom építési alapítvány után	60	—
Lelenc alapítvány után	12	60
Hasznobéri hátralékok után	4676	10
Különféle bevételek	—	—
Törvénykezi költségek megtérítéséből	22300	—

Katona elszállásolási költségek, közfuvarés közutak költségeinek fedezése végett	—	—
A közönség által elfogadott házi adóból	34,710	—

Katonai szállásbérékből	2008	—
Közfuvarozási díjakból	546	—
b) Rendkívüliek.		
Előre nem látható jövedelem	114	—
Összesen	345,451	39
Egybevetve a kiadással	357,740	5
Mutatkozik fölösleg	—	—
hiány	12,288	66

Kiadások.

a) Rendesek.

Tisztviselők és szolgálak ellátása.

Közig. és törv. sz. tisztviselők fizetése	51,500	—
Közig. és törv. szolgálak bére.	18,650	20
Termény járandóságok	3,461	63
Szolgálak ruházatára	770	—
Nyugdíjak és végkielégítések	3,300	50
Ellátási és kegydíjak	1,264	—
Napi pénzek díjnyokokrészére	2,192	—

Igazgatási költségek.

Házberek hivatalos helyiségekért	756	—
Irodai és hivatalos kellékekre	4,159	—
Bélyegek és illetékekre	184	—
Utazási költségek s napi díjakra	3,457	—
Posta díjakra	68	—
Jutalmak és segedelmekre	986	—
Erdészeti kiadások	9,000	—
Gyümölcsfa-iskola főtartására	582	—
Építési anyagok beszerzésére	10,000	—
Épületek fentartására szükséglenő munkások bére	6500	—
Hidak, járdák, csatornák fentartására szükséglenő munkások bére	3986	—
Kutak fentartására szükséglenő munkások bére	744	—
Butorok és eszközök beszerzésére s főtartására	1550	—
Nyers termények betakarítására	1269	—
Barmokra	4704	—
Épületek és készletek tűzkár elleni biztosítására	747	—
Utcavilágítási költségek	8800	—
Ujconozási költségek	171	—
Országos adóra	49,500	—

Biztonsági kiadások.

Kapitányi tiszt személyzet fizetése	4950	—
Rendőri szolgálak bére	9979	—
Rendőri szolgálak termény járandósága	7012	70
Rendőri szolgálak ruházására	3823	—
Rendőri szerekre	331	—
Fegyencek ellátására	3000	—
Tolonczok továbbítására	67	—
Tűzoltó eszközökre	11,900	—

Egészségügyi kiadások.

Egészségügyi személyzet fizetése	3336	—
Palics fürdő-intézet főt.	1120	—
Háziszegények orvoslására	187	—

Képző- és jótékony-intézetek ellátása.

Elemi iskolák főtartására	34,399	—
Gymnasium főtartására	14,672	—
Tanulói ösztöndíjakra	640	64
Zenede főtartására	1200	—
Színészet segélyezésére	1260	—
Lelencek és árvák ellátására	4000	—
Szegények-láza ellátására	6667	—
Templomok s plébániákra	9960	30

Szenvedő tőkék utáni kiadások.

Szenvedő tőkék kamatai	20,706	38
Szenv. tőkék törlesztésére	4810	70

Különféle kiadások.

Közutak javítására	8000	—
Katonai laktanyai költs.	7441	—
Fuvar-bérekre	4320	—

b) Rendkívüliek:

Előre nem látható költs.	3656	—
Az orsz. honvéd-menházra	2000	—
Összesen	357,740	05

Szabadkán, 1870. évi nov. 20-án.

Angyal Nándor,

főszámvevő úr szívességből.

Gazdaszat és nemzetgazdaszat.

Nemzetgazdasági szelvények.

Positiv korszakban élünk. Nem elégszünk meg a vallásnak túlvilági reményeivel, nem a bölcsészet nagy-szerű eszményeivel, hanem legelső törekvésünk oda van irányozva, a mennyire lehet már e földön a paradicsom kincseit élvezni. Ha van érdem ebben — és én úgy hiszem, hogy van — akkor az nem egy emberé, hanem azé, mely a természettudományt, a múltant oly magas polera emelő, azé, mely a történet eltemetett emlékeit felfedezé, azé, mely a politika és nemzetgazdaság hatalmas tényezőit kifejti, századunk-é. És hogy ezen nagy szá-zadnak szellemében működjünk mi is, első és szent feladatunk. Első és szent feladatunk, ha az európai népesalá-dban szerepet akarunk játszani; első és szent feladatunk ha történeti hagyományunknak hivi akarunk maradni, emlékezni arra, hogy első fénykorunk Nagy Lajos alatt, második fénykorunk a diéső Széchenyi alatt a nagy gazdasági életfolyamnak idői voltak. És azt a mire Magyarországnak szüksége van és lesz, buzgalommal fogjuk e helyen feszegetni. Vessünk egy pillanatot a nagy területre!

Kezdvén az államgazdaszatnál, égető szükségünk van rationalis és könnyebb adórendszerre. A földadó roppant terhe nagy mértékben nyom-sasztja a rossz évek alatt is szenvedő földbirtokost. A kereseti adók olyan rendszert követelnek, mely a törvény

kijátszását lehetlenné tegye. Az indi-rekt adók között a dohány monopo-liumot okszerűbb alapokra kell fek-tetni vagy eltörölni, hogy ezen, Magyar-országban 1848 előtt virágzó termény-nek tiltatása ismét előmozdittassék. A lotto, mely az alsó néprétegben köny-nelműséget és rossz erkölcsöt mozdit elő, megsemmisítendő a polgárosult nyugati népek példájára. Az államja-vak privat hasznobérők kezeibe adas-anak és a még fiscalis kéz alatt ma-radókon mint a gazdaságok állittas-sanak fel.

Továbbá köteles az állam a köz-jólét minden föltételét előállítani. — Ilyeneknek tekintjük mindenekelőtt jó országutak előállítását. Páratlanul el-hanyagolt e tekintetben a mi országunk. És a mig ezek, a nagy közlekedésnek éltető csövei nem lesznek elkészítve, addig roppant pénzbe kerülő vas-utaink is kevés hasznot fognak hozni. A vasutakra vonatkozólag követeljük, hogy az olcsóbb amerikai, mintsem a drága francia építkezési mód használ-tassék. Nálunk pénz és munka drága, s így nem vagyunk képesek e tekin-tetben sem, az angolok és franciák in-tensiv gazdaságukat alkalmazni.

Követeljük az államtól az ipar emelésére ipariskolák és egy nagy ipar-muzemum felállítását. Nagyszerű ezen intézetek haszna Német és Angolor-szágnak, és nekünk csak az utazás fúradtsága kellene, hogy ezen előnyök-ben részesüljünk.

Sok az, mit az államtól követe-lünk, de mégsem minden. Biztos jog-állapotok előidézése nagy szükségünk van. Nincsen kereskedelmi jogunk, a vasutak viszonya a közönséghez a jogtalan monopolum viszonya és a részvény-társulatok joga is még kidol-gozandó.

De nem csak az állam teendőt fogjuk hangoztatni. Több, üdvösebb és mélyebbre ható az, mit az egyes maga magának tesz, épít. Figyelmez-tetni fogjuk közönségünket mindarra, mi az egészséges gazdasági fejlődésnek feltétele. A hitel szervezése, okszerű gazdasági módszerek használata, a mezőgazdaságban korunk nagyszerű viv-mányainak érvényesítése, gazdasági ön-segélyező egyletek alapítása, mint azok Németországban legnagyobb szer-vezetet fejlesztettek ki, — mindazt ala-posan meg fogjuk vitatni. És ha azon igazságok, melyek megvitatását itten megkísérteni fogom, el fognak ismer-tetni el fognak fogadtatni az életben is, abban legszebb és legdicsebb ju-talmamat fogom találni. W. B.

„Utmutatás a kezdő-gazda gyakorlati ki-képzésére.”

Ily című munka fekszik előttünk, házánk okszerű gazdáinak ect. ajánlva Balás Árpád keszthelyi gazd. int. tanár, mint szerző által,

A kik eddig azt hitték, hogy a gazdasághoz tudomány nem szükséges, ha e könyvet elolvassák megfogják győződni, hogy valaminél alapos ismeretek nélkül gépész, mérnök, építész, vagy egyéb-nemű tudós és művész csak kontár lehet, ugy nem lehet jó mezei gazda, a ki tudatlan.

A mező-gazdaság egyik legnagyobb csapása volt s marad még sokáig azon hit, hogy valaminél az iskolába nem járt paraszti-fülből jó béres lesz, ugy szintén az iskola padjait 5-6 évig faragókálórki is kész gazda, hisz ezen képesség velők születik mint — néha nem kiesiny — fülök, s főleg utóbbiak ha néhány száz vagy plane ezer s még több lánnyal földbe beülhetnek, csak végig kell nézniök a már elődjeik által elslányított földjükon, s a gabna rögtön ugy terem azon mint a parancsolat!

Fájdalom hogy a fentebbi kép nagyon is hü, de hogy ez továbbra ne így legyen, azon csak az által segíthetni, ha egyesek épügy mint az állam — kiválon mezőgazdaságot üző hazánkban a bajt együttesen törek-szenek elhárítani, s ha az egyik nem hü-sítja meg azt, a mi jót a másik létesít. Valljuk be azonban, hogy sem az egyesek sem pedig az állam eddigéle nem sokat tettek arra, hogy a baj megszűnjék. Sem egyesek sem az állam nem találták még ki azon titkot, melynek segítségével megkedveltség hazánk ifjaival a gazdasági iskolákat, mert a mint látjuk, ifjainak nagy része még most is jogász akar lenni, még akkor is, ha talán jogászságának ideje alatt ösi örökségét elis-kölné. E hibából csak az értelmeiségnek minél szélesebb körű elterjedése fog idövel kiszabadítani s csak ezáltal fog megtörténni, hogy — mi s parasztagazda egyaránt — a jól képzett bár igénytelen külsejű végzett gazdaszt a nemes vért csikónál többre fogja becsülni.

A fentebbiek szükséges előrebocsátása után most annak bár halvány, de jóakarattól származó vázolósa következik, hogy Balás Arpad, a keszthelyi gazdasági felsőbb tanintézet egyik — elmélet- és gyakorlatban egyformán jeles tanára miközp oktat arra, hogy korunkban valaki jó mezei-gazda lehessen. Természetszerínek találván ugyanis, hogy utmutatasa azoknak szól, kik gazdasági intézetbe akarnak lépni, ezektől azt kívánja, hogy előbb két vagy legalább egy évig valamely gazdaságban legyenek gyakorlaton, mert csak az ilyen nevéndék fog a gazdaszatról oly képzetté benni, melyhez mint mértékhez illeszthesse az elméleti előadásokon hallott tanokat. Utáigazít, hogy az igényelt előismereteket oly gazdasztól szerezzék meg a nevéndékek, aki mivel, okszerű értelmes és jó bánásmóddal bír, ily oktató gazdaszra pedig a gazdasági egyesületek ajánlatára lehet eljutni.

Ime egy újabb érv arra, hogy Bács-Bodrogh Magyarországnak terjedeleme 3-ik s nagyrészt mezőgazdasz lakósu v. mezejében már nagy ideje volna hogy egy gazdasági egyesület keletkezze!

Szerző szerint egy értelmes és jó gazdának „napló jegyzőket“ kell vezetni, leírja milyen legyen a magtár, a gazdaságban előforduló tárgyak lel tára, oktat a eséplés, megtisztítás, kéve-kötés, kerti és mezei munkákra, a takarmány-növények szarításu s betakarítására; a gumós és gyökönvények etartására; a szántás, vetés, kapálás trágyateregetésre; a szarvasmarhák lovak, juhok, sertésekkel való bánásmódja, a tejkezelés s sajt készítésre, az igazon barmok ápolására; megismerteti a különféle talajneveket a vetés fordát (minő sorrendben kell és lehet elszerezni a különféle növény nemeket egyazon földben termesztetni) leírja a taültetést; méhészetet; szőlőműve-

lést; borkezelést; gazdasági építkezéseket; mely leírás minden gazda számára valóságos kincsanyát képez, s az egész munka a mellett hogy magyarul van írva, kiváló olcsósága által is ajánlja magát ára u. is csak 1 frt. o. é.

Alljon itt mutatóványul a műből a következő cím:

A gazdaságban előforduló munkálatok értéke és jelentősége.

Némely fiatal ember talán azért választá magának a gazdaságot életpályául, mert tetszett neki parancsolgathatni, meg másoknak engedelmeskedniök kellett; mert mint tetlen néző szerepelhet, míg mások arcuk verejtékében nehéz munkát kénytelenek végezni; mert azt remélte, hogy majd lovagolhat és kocsiskázhat, míg mások gyalog jární kénytelenek; mert azt várta, hogy ideje fölött kénye kedve szerint rendelkezhetik, míg mások egész nap le vannak nyögöve.

Oly gyönyörködtetőnek tetszett előtte Isten szabad ege alatt a földművelők sürge-sét, a növények növekedését, a legelő állatokat figyelemmel kísérhetni s a folytonos változatosságban, fáradság nélküli foglalatosságot és kellemes szórakozást lelhetni!

Ha aztán mint kezdőgazda belép a képzelt édenbe, akkora kép színei egyszerre elváltoznak: a szolgálat fáradsámat igényel, a hivatás áldozatokat követel, kötelességeket föltételez, a cselekvést vár; sőt nemskára belátni kénytelen, hogy engedelmesség, rend és pontoság nélkül nem megy a dolog.

Ha a fiatal ember hivatásával mindjárt eleinte nem jön tisztába, akkor meglehet, hogy később a gazdálkodásban inkább a rabzoltság egy nemét, mint az álmódosított arany szabadságot lelő föl.

A mily könyvtéknek látszottak neki azelőtt a kézfogások és gépies munkálatok, oly akadályt és nehézséget képeznek tényleges begyakorlásuknál, kivált ha azokat egy kis ügyességgel is akurja végezni.

Oly kezdőgazda előtt, ki hivatását kel-lően föl nem fogta, ezek a kézfogások ha-zontalanoknak fognak tetszeni, de ilyenmek egyáltalában a gazdasági teendők napról-napra valószínűleg unalmasabbakká váland-nak; így pl. a magtári munkálatok oly köny-nyűeknek látszanak neki, hogy véleménye szerint azokat minden gyermek megértheti; a naponként ismétlődő lapátolást, forgatást, seprést és rendezkedést nem csak unalmas-nak, hanem haszontalannak is fogja itélni; lát még a széró vagy a esűr és az itt működő eséplők ellenőrzése, az ezzel össze-kötött sok kellemetlenséggel!

Azt kívánják tőle, hogy a gazdaság érdekét a eséplők hanyagsága és megkápos-tása ellen megvédjé, és bární értelmesen is megmagyarázta és megmutatta az oktató gazdaszra, mire kell itt főleg ügyelni, mégis egy különleges eset eldöntése alkalmával, — minden munkás a kazlakrást, éretlen kaszá-jást vagy nedves takarítást hozza föl ment-ségit, — nem tud magán segíteni, minthogy magát biztosnak nem érzi; nem tudja, nem követel-e tul sokat vagy tul keveset, és vég-tére is, nem süle fel a munkások előtt azzal a mit mond.

A marha gondozása és ápolása is egy-formának tetszik előtte s azt hiszi, hogy e mellett alig lehet sokkal többet tanulni, mint a türelmet, mely már arra is elkél, hogy az ember azt az egyformaságot mindennap újra meg újra lássa.

Hisz oly jó tankönyvek léteznek és azokban minden oly értelmesen van megíva hogy ha az ember egy fejezetet elolvás belőlük, akkor a fejés melletti felügyelet sem valami nagy hasznuk nem tűnik fel, és a bizalmatlanság, hibás kivétel vagy netalán el-idegenítés miatt, teljesen fölöslegesnek látszik.

Ha egy tehenesnek hajlama lehetne az állatoknak az elrendeltől több vagy kevesebb takarmányt; kiszolgáltatni, vagy olyast nyujtani, a mi nines megengedve, a takarmány-zási időtt kellően be nem tartani; rendes alomról és itatásról nem gondoskodni: az előtte mind teljesen alaptalan gyanuként tűnik fel De aztán hisz az lehetetlen, hogy egy tanu-latlan eseléd igen gyakorlott fülét készaka-rattal sükkette, igen jól látó szemét erővel vakká tegye!

Végre aztán jön a fel- és lerakodás, a gabnakévék és a takarmány-kazalozás örök-ké egyforma zaklatásával, a esűrajtók és ablakok rendes fölynitogatása és becsukása: egyszóval százasoros ismétlése mindannak, a mit mindjárt az első látásnál ugy is töké-letesen fölfogott az ember.

Hisz a gazdaság főrésze nem állhat ily apróságban és jelentéktelen mellékessége-kben, hanem szántásban, vetésben és trágyá-zásban, — tehát künn a szép mezőn. Továbbá a gazdaság vezetésében szeretne a kezdő-gazda részt venni, ugy látszik előtte, hogy ott sokkal inkább helyén lenne, mert az ugynevezett aprólékos teendőkkel, egy sem fog sohasem vészödni, minthogy e célra anélkül is különleges fölügyázókat tartanak.

Mire valók tehát mindezen unalmas, időtt pazarló, szellemelő zaklatások? — In-kább egy pár recept különféle talajneveken alkalmas vetérforgásokról: ez az igazi gaz-dálkodás!

Es valóban ugy van: sohasem mond az ember valami felett gyorsabban itéletet, mint ha a tárgyhoz nem ért.

Minél kevesebé alaposak azon ismeretek melyekkel valamely dologról bírnak, annál hamarabb vagyunk hajlandók azt helytel il itélnimeg. Ellenben minél jobban megismer-kedünk a dolog belső lényegével, annál több oldalról tekintjük annak viszonyait és össze-függését; annál hajlandóbbak vagyunk annak komoly megfontolására és vigyázatos meg-itélésére.

Ha a kezdőgazda már csak távolról is gyanítaná, mily nagy befolyással bírnak bár a legkisebb hibák is, pl. a haszonállatok gon-dozásánál és ápolásánál, a takarmány-növé-nyek betakarításánál és eltartásánál; mily fontos szerepet játszik a különféle munkála-toknál az idő, a munka jó beosztása s a teendők helyes egymásra következőse; akkor bizonyára nem tartaná oly megvetendőnek amaz „aprólékos teendőköt.“

Mindezen látszólagosan fontosság nél-küli körülmények, a gazdaszga menőre nézve azonban nagy előnyökkel, vagy ellennyagolá-suk nagy hátrányokkal lehetnek összekötve. Es ha meggondoljuk, hogy a már élemedet-tebb, tapasztaltabb gazda is némelykor nagy nehézségekre akad, — pl. kedvezőtlen ara-tási időben, ép azon pillanatot eltalálni, mely ben terményeit nagyobb kár nélkül betaka-ríthatná, vagy ha nedvességűk folytán nem lehet azokat tető alá hozni, dacára annak, hogy künn maradván, a teljes megromlás veszélyének vannak kitéve; — akkor a kez-dőgazda nem mulasztana el egy kedvező alkalmat sem, hogy tapasztalását lehetőleg öreg-bíteni ne törekedjék.

Ha fogalmával bírna annak, mily hátrányt és kárt okozhat néha egy elmulasztott pillanat: akkor az aprólékos teendők melletti alkalmaztatásáról kevésbé rosszul nyilatkoz-nék; akkor a széna és a gabna lerakodásá-nál minduntalan felhasználná szeméit és újait, hogy a jószág helyes szárazsági állapotáról részint tapintás, részint figyelmzetetés által meggyőződést szerezzen magának, akkor a kazalozás minden figyelmét igénybe venné, mert fölfogná, mennyi helyet kímélhetünk és mennyi élelet menthetünk meg a romlástól jó kazlakrást által.

De akkor a kezdőgazda azt is tudná, mily nagy előnyököt lehet a gazdaságnál elérni

ha azt az elvet tűzi ki magának a gazda: ma megtenni avagy bevégezni mindazt, a mit holnap talán kedvezőtlen időjárás vagy más még sürgösebb munka miatt, hosz, szabb időre vagy végkép el kellene mulasztani.

Ilyes viszonyok minden gazdasági teendőknel fordulhatnak elő. A kezdőgazda kötelességében áll tehát: semmiféle reabizott bár aprólékos munkát nem becsmérlni, kivált ha annak horderjét még nem is képes meg-itélni.

3. 13.

Közművelődés, iskola.

A felnöttek oktatása érdekében következő felhívás jelent meg Szabadkán:

Hazánk böles törvényhozása az isko-lás gyermekek és ifjak képzésén fölül száüksé-gesnek találta, hogy állami költségen a már felnöttek is részesülhessenek olynemű tanu-tásban, minőt polgári állásuk, foglalkozásuk, általában pedig egy minden honpolgárt meg-illő képzettség megkíván.

Ennek képesében magy. kir. vallás- és közoktatási-miniszter úr ö nagyméltósága ugy intézkedett, hogy minden oly városban, melynek közép-tanodája van, teli hónapokban a felnöttek oktatása végett rendszeres tanfo-lyam nyitassék, s adassanak ebben elő mind-azon tantárgyak, melyeknek megtanulása és a közéletben leendő alkalmazása mind az általános művelődést emelni fogja, mind pe-dig az egyeseknek hasznára válik.

E nemes és jótékony cél megvalósítása végett fönnbbit tiszelt miniszter úr f. évi október hó 28-án 24441. sz. a. kelt leiratá-ban fölhívta a helybeli gymnasium tanárait, kik is szives készséggel ajánlkoztak népszerű előadások tartására; valamint fölhívta mi-niszter úr ezen a népvnevelés szent ügyét oly lelkes áldozatkészséggel felkaroló városnak eljárásságát is, mely szép feladatához híven szintén a legszivesebben nyujt segédkezet.

Igy a felnöttek oktatása 1871. évi ja-nuár 9-én kezdetét vevő, és pedig — tekin-tetve véve a város terjedtségét — két helyen u. m. a gymnasium épületében és a sétátor végén levő kültéri iskolában. Előadások a vasárnapokat kivéve mindennap tartatnak es-teli 5 órától félhétig, a következő sor- és tárgyrenddel.

A gymnasium épületében.

Hétfőn. Irálytan és polgári ügyiratok. Előadja Farkas Antal, tanár. — Természetrá-jz. Előadja Radics György, tanár.

Kedd. Természettan. Merl Ferenc ta-nár. — Számítan. Vojnics Nándor, tanár.

Szerda. Természetrá-jz. Radics Gy. ta-nár. — Könyvtel. Nemes Ádám, városi közvagyon könyvvivője.

Csütörtök. Földrajz. Balás Imre, ta-nár. — Természettan. Merl Ferenc tanár.

Péntek. Irálytan és polg. ügyiratok. Farkas Antal, tanár. Könyvtel. Nemes Ádám, városi közvagyon könyvvivője.

Sombat. Földrajz. Balás Imre, tanár. Számítan. Vojnics Nándor, tanár.

A kültéri iskolában.

Hétfőn. Természettan. Előadja Héjja Endre, igazgató. Könyvtel. Nemes Ádám, városi közvagyon könyvvivője.

Kedd. Természetrá-jz. Tipka Antal, tanár. Irálytan és polg. ügyiratok. Haverda Mátyás, tanár.

Szerda. Földrajz. Zambauer Ágoston, tanár. Számítan. Pap József, tanár.

TÁRCA.

A társadalom száműzöttéi.

Fialovszky Lajos.
(Folyt.)

Igy a cigány egy részt üldöztetvén, másrészt pártfogolást érvén, az maradt a mi volt, s még Józsefnek sem sikerült a cigányt polgáriaitani. Az ő rendelete folytán a cigá-nyok „új magyarok“ nevért nyerték s kény-szerítettek földet mivelni, állandó lakhelyen maradni. De a kénysernek, ámbár a legjobb akarattal, a legdiesőbb részvétellel párosulva volt legyen, eredménye igen parányi maradt. A cigányok közt még most is ugyanazos életmód létezik, a melyet Thurzó nádor és mások festenek. A cigány szintűgy mint a veréb csak a mai napnak él s nem gondol azzal, holnap mi fog lenni: egész munká-kodása abban áll, hogy láncot készít (buti kezel), vagy serpenyőt lyukaszt, vagy fatá-lat farag, vagy zeneműszerével keresi min-dennapi kenyérét testének, de lelkével, gyer-mekeivel nem gondol. Neje vagy a három-éves gyermeket szoptatja, vagy ha gyerme-kei ninesenek, keresztbe veti karjait. De ha

csak ezt tennék a cigányok, ugy mégis töb-ben könyörölnének rajtuk. A gondatlan vagyis inkább megdöglőtlenné lett cigány elmeje lopni. A cigány nők kártyát vetnek (tősní kártyi), álmot magvaráznak (szőno magva-rázinen), ha nem loznak. Az olvasó fogja itt kérdezni, vajjon a cigányok nem szá-rnuznak-e inkább Aegyptomból, mintsem Indiából, miután a jósólatól oly jól értik s a jósólat hazája minden álmos-könyv szerént csak Aegyptom. Azt azonban mindenki át fogja látni, hogy, ha a cigányok Aegyptom-ból jöttek, akkor nyelvüknek az aegyptomi val rokonnak kellene lennie. Az aegyptomi nyelv a kopt. Nézzük meg van-e közök hasonlatosság. Jó sokan tudják azt, hogy ha van rokonság, ugy a számvneken látni azt logjobban, mert ebből ismerni meg azt is hogy a rié és töt nyelv rokon. Melyek a számv-nek? Tegyük ide még a régi (!) aegypto-mit is.

Cigányul	Koptul	O-Aegyptomi
1. ék	1. uet	1. uat
2. dúj	2. szpan, szen	2. szen.
3. trin	3. soinet	3. soint
4. stár	4. feu, alfu	4. alfu.
5. pánes	5. tu	5. du
6. só	6. szon, ses	6. sas.
7. éfte	7. sasl.	7. sefeh.
8. óhto	8. smen	8. sasannu.

9. énye	9. pszit	9. puat.
10. dés. <td>10. med<td>10. mut.</td></td>	10. med <td>10. mut.</td>	10. mut.

A töt és a rié azt mondják ja, ti, mi vi, én, te, mi, ti, tehát a névmáson is meg-ismerhetni a rokonságot, ha a számvneken nem. Cig. én, me — te, tu — mi amen — ti tumen, koptul én anok, te antak, mi amnu, ti antennu. Tehát a cigányok nem jöhetnek Aegyptomból.

A ki latinul vagy görögül tud, észre fogja venni, hogy 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 megegyez vagy az egyikkel vagy a másikkal, és a névmások kozt a te tu a latinul amen, ami a göröggel. Tehát inkább ezekkel rokon. De ezen nyelvek ös hazája India, s a cigányok későn jöttek Európába, tehát az ő nyelvük is csak Indiából jöhet. (F. köv.)

Egy dühös Modell.

Némethöl.

(Valóságos történet.)

Midőn nem sokkal ezelőtt egyik dél-német székvárosban tartózkodtam az ott fel-halmozott mikimeseket megsemmélni, egy oly esetnek voltam szemtanúja, a mely mind sajátságos voltánál mind belső jelentékeny-ségénél fogva általános figyelenre méltónak látszik. Egy nap (a többi között) az egész d. e. időt az egyik ottani képesarnokban

töltöttem, s épen egy furesa (drollig) kép szemlélsébe voltam merülve, midőn egyik távolabbi tereméből valami különös zsvajg ütötte meg füleimet, melyből közben-közben egy hatalmas basszus hang emelkedett ki. Mindenki azon hely felé sietett a honnan a hang jött s így én is az általános mozgalom-hoz csatlakoztam. Itt egy esudálatos jelenet tünt mindnyájunk szemébe. Azon teremben volt ugyanis azon nagy olajfistémény, mely Seni esillagjóst ábrázolta Wallenstein hullájánál — mely a székvárosművészi köréibon — kevéssel ezelőtt — nagy feltűnést okozott s a kritikusok tollait különböző irányban fog-lalkoztatta. Előttem legelőbb is azon tes mény tünt föl, s bámullattal vettem észre, hogy abból egy egész darab vászon, melyre a meg-halt Wallenstein egész nagyságában fekvő helyzetben volt festve, szépen ki van vágva. De alig hittem szeméimnek, a mint a fest-mény előtt, mintha csak abból volna kihenge-rítve, egy megtestesült Wallenstein láttam feküdni, a festménybelihez arera s öltönyre annyira hasonlót, hogy az első pillanabban nem tehetto az ember, hogy esudának ne higye. Ennek is mint a festmény Wallen-steinjának ugyanazon finom fehér ruhája, s ugyanazon vörösbe játszó haja, bajusza és szakála volt, s két balottarcán ugyanazon barázdák. Felváltva, hol mereven, egyenesen

C
igazgat
közvagy
P
Irálytan
S
tanár,
A
tőleg ir
napi sz
A
lalkozás
szerint,
M
intézte
legnele
mind
nyunk
szem
mulasz
tolandó
szellem
S
minden
koribb,
S
Lénár
polgá
tartott
rozza:
osztál
tanévr
heber
népisk
Szomo
késze
példáj
zetési
alig t
kath.
évi ke
azért
mi ol
gyóbi
a „va
mint
„kidd
tanító
jelez
értel
lyes
ségi
mely
voln
vait
van
r. k
tály
a ké
több
házá
köve
ne
jól

Csütörtök. Természettan, Héjja E., igazgató. Könyvtel, Nemes Adám, városi közvagyon könyvvivője.

Péntek. Számítan. Pap József, tanár. Irálytan és polg. ügyiratok. Haverda M. tanár. Szombat. Földrajz, Zambauer Agoston, tanár. Természettan, Tipka Antal, tanár.

A tárgyakat s azoknak előadását illetőleg irányadó a közélet és annak mindennapi szükséglete lesz.

Az előadásokat nem, kor, vagy foglalkozásra való tekintet nélkül bárki tetszes szerint, szabadon és díj nélkül látogathatja.

Midőn a felbútt oktatású céloz ezen intézkedést a t. e. közönség figyelmébe a legmelegebben ajánljuk, lehetetlen egyszerűen magas törvényhozásunk és kormányunk ama jótékony és böles gondoskodását szem elől tévesztünk, mely a multnak mulasztásait mezen intézkedése által kipótolandó, e haza fiaink mind anyagi mind szellemi jólétét előmozdítani törekszik.

Szívélyes bizalommal félhívunk tehát mindenkit a tartandó előadásoknál minél gyakoribb, szorgalmas és tömeges látogatására.

Szabadkán, 1870. december 29.

Lénárd Máté,
polgármester.

Héjja Endre,
főgymn. igazgató.

Rigyica község képv. m. hó 13-án tartott közgyűlésében egyhangúlag elhatározta: hogy a jövő tanévre iskolát két új osztállyal szaporítja. Ekkép Rigyicán a jövő tanévre négy rom. kath., egy gör. kel. s egy héber felekezeti összesen 6 osztályból álló, népiskola lesz. Eljének a derék rigyicaiak! Szomorú lelki állapotban sínlőd, számos községeinknek pedig ajánljuk Rigyica szép példáját.

V i d é k.

Rigyica, dec. hó 31-én 1870.

T. Szerkesztőség! A „Bácska“ előfizetési felhívására alkalmasabb vizsgálgot alig találhatnék, mint azt, hogy eddigi két kath. elemi osztályunk helyett a jövő isk. év kezdetétől fogva már négyvel fogunk birni mi tekintve hogy községünk falu, — már csak azért is jelentékeny körülmény, mivel tudunk mi oly községeket is, melyek nemesak nagyobb Rigyicánál, hanem ezen kívül még a „város“ címet is igénylik, s még sines több mint csak egyetlen egy iskolájuk, melynek „Kisdőlt-bedőlt az oldala, s tetejécsak az ég“, tanítója pedig csak volna de valójában nincsen.

Hogy pedig ezen jelentékeny haladást jelezhetem, azt azon erő, buzgóság és szakértelmnek vélem tulajdoníthatni, melyet helyes tanfelügyelőnk t. Frankl István úr helységünk meglátogatása alkalmával kifejtett s melyre mi jobb „Ament“ nem mondhattunk volna, mint hogy szívhez-észhez szóló szavait megértvén: az új iskolákat felállítottuk, van és illetőleg lesz eszerint Rigyicán 4 r. k., 1 g. k. és 1 héber, összesen 6 osztályból álló népiskola, s hiszem, hogy ha a körülmények kívánni fogják, idővel még több is.

Adjon Isten sok ily derék tanfőint hazánkban s engedje, hogy példánkat mások is követvén, egy pár év alatt széles e hazában ne legyen helység, melyben legalább egy jól berendezett iskola ne legyen.

a. b. c.

Színészetünk.

Midőn ígértenkhöz képest rendszeresen adandó színlelőadásai tudósításainkat megkezdjük, előre kell bocsátanunk, hogy midőn az előadott darabról, az előadásról s az egyes szereplőkről hozunk ítéletet, első helyen is a színház és színészet céljának szempontjából indulunk ki: „azt tartandjuk szem előtt, mit színiügy-egyletünk kiindulási pontjául vett, hogy a színház a művelődés és erkölcsi iskolája“ a nemzeti nyelv ápolója és fejlesztője, a hazafiúi érzület és lelkesült legszébb kifejezése s egyszerűsége legnemesebb időöltés színhelye.“ Kijelentjük továbbá hogy minden rokoni- és ellenszeny feltevéssel, nem azt tekintjük, hogy ki, hanem mit és hogyan személyesített? Melytől állással és elismeréssel fogunk adózni az érdemek, de meg nem érdemelt díszeteket nem osztogatunk; s mert nagyon is szükségesnek találjuk, leplezetlenül és személyválogatás nélkül megmondjuk a hibákat: mert azt akarjuk, hogy a hiányok pótoltsanak, a hibák javítsanak s hogy elmondhassuk színészetünkről, miként az a színiügy-egylet céljának, a közönség várakozásának és jogos igényének egyikéjéül megfelel.

Tudósításunkat a Zádor Zoltán jutalomjátékaul adott „Classicus háziszolga“, vagy a „hét halálos félelem“ regisztrálásával kezdjük, mely is december hó 29-én szép közönséget vonzott be. A darabot Nestroy a műszerep kedvéért önmaga számára írta, s legjobb akaratunk mellett sem mondhatunk arról egyebet, mint hogy néhány váratlan s ügyesen szőtt fordulattal, s néhány igazán komikus jelenettel lepi meg a nézőt. Melchiort, a gazdátlan háziszolgát Zádor személyesíté, eléggé jellemzetes felfogással és ügyes játékkal, ez alkalommal is bebizonyítván, hogy a komikumra szép képessége van.

A többi szereplők közül a mindig szorgalmas Horváthot (Zangler, vegyeskereskedő) említhetjük meg, ki igazán alakított.

A felvonás közötti „komis polka“ melyet Lovász és Kovácsné lejtettek, elmaradhatott volna. S ezuttal Lovászt figyelmeztetjük, hogy a komikum és frivolitás nem mindegy.

Végül megjegyezzük, hogy ezen énekes bohózatnak vastag betűkkel ígért dalait — alkalmasint Zádor rekedtsége miatt — nem hallottuk.

Uj-év napján színházunk is ünnepelet: nemesak azért, mert volt drámai anagógia „Hunyadi Álma“, s ennek végén három alleg. kép görög-tüzfényvel világítva; — egy vigjáték „Vigjáték házasság nélkül“, végül a „Szerelmi varázsital“ című operett; hanem mert ezen időny alatt ily a szó szoros értelmében zsúfolt látat még nem láttunk: s végül mert színházi közönségünk, kedvencét Sipsónét, értékes új-évi ajándokkal lepte meg, mit valóban meg is érdemel: mert ő társulatunknak nemesak szorgalmas és tehetséges tagja; de helyes felfogást tanúsító, legtöbbször áttanulmányozott és természetes játékaival a közönség általános tetszését érdemelte ki.

„Hunyadi Álma“ Erdői bebizonyította, hogy, ha tanul, jól játszik.

Az allegoriában a nemzet multja és jelene volt három igazán sikerült csoportozatban feltüntetve. Az első kép Hunyadi dicsőségét, a második Széchenyi és Kossuth, a harmadik Deák Ferenc és korának vívmányait tüntető föl az egész közönséget meglepő jellemzettségben, mi a színház festőjének Petroszkinak méltó díszretére válik.

A „Vigjáték házasság nélkül“ című darabban Sipsónéről (Adel) emlékezzünk meg, ki ezuttal is nagyon kedélyesen játszott; de talán ép a nagy meglepetés befolyása alatt sokszor feledni látszott, hogy párbeszédét nem a közönséghez, hanem a szereplőköz kellett volna intéznie.

Az operettben Zádor (Karcosi) tartotta folytonos derültségben a közönséget. Dékány Róza nem elég bizossággal énekel, azért játéka is egyhangúbb volt, mint egyébkor.

Jan. 4. „Egy a mi népünkben“ énekes színi, ismét ének nélkül. Határozatlan, bágyadt, dőcögős előadás. Zádortól (Stern Izsák) sokkal, de sokkal többet vártunk. Az egyetlen kis Gyöngyösi Ilka vonta magára a közönség méltó figyelmét, ki Peti lakatos inast egész bizossággal adta, s fiatalágunk tapsára érdemesobb lett volna, mint ez alkalommal mások.

A színiapokart pedig a színház és közönség érdekében nem délután, hanem reggel kérjük kiadatni.

Jan. 4. „Gringoire“ és „Fortunio dala“. Az elsőben Vezéri ismét megmutatta, hogy ha szerepére határain belül marad, hatást eszközöl; ámbr ezuttal is azt kelle tapasztalunk, mit egyéb alkalommal, hogy szerepének legjelentékenyebb mozzanataim átsikamlík, s hogy az érzelme-áradat rohamából nem tud kibontakozni, mert nem határozottan, nem bensőleg tanulmányoz. Különbözn mindenek dacára ő volt az est hőse. Sipsóné s Kömivesné szerepeikbe beletaláltak magukat. Horváth (XIV. Lajos) talán a királyi palást által, de korlátozva volt. Erdőtől pedig méltán kérjük: mikor lesz már vége az elkészeknek, melyek az előadást egészen tönkreteszik?!

Fortunio dalában Dékány Rózát (Bálint) kell kiemelni, ki nemesak hangjánál volt, de feladatát meg is oldotta. Hanem Popovics Mari k. a., kit oly igen-igen ritkán látunk a színpadon, feljogosít bennünket a kérdésre: mikor látjuk már egyszer oly jelentékeny és kicsiny szerepben is készült? — Különbözn általán véve megjegyezhetjük, hogy nem szeretik az oly operettelőadást, melyben a karmesternek oly sok munkát igénylő feladata van.

Különfélék.

* Hallomásunk szerint itt helyben „kath. kör“ van alakulóban. „Egyesült erővel“ ez legyen jelszavunk, csak így érhetjük el a célt, csak így lesz biztos a győzelem!

* Örömmel jelezhetjük, hogy városunk hatósága már lépéseket is tett tüzoltó-egylet felállítására, és ezt méltán üdvözöljük, mert dacára hogy polgáraink nagyon ügyesek és gyorsak szoktak lenni a tüzoltásnál, mégis többször éreztük már ennek hiányát.

* A „helyb. jótékony-nőgyelet“ folyó hó 11-én tartja első táncvigalmát; az „Ipar-Egylet“ ugyanazon hó 21-én. Rövid a farsang és sietni kell!

† A zombori „Ifjúsági-Dalkör“ javára folyó hó 21-én zárkörű fényes táncvigalom rendeztetik a „Vadászkürthöz“ címzett vendéglőben Zomborban.

* Az újév napján Szabadka 3 kath. plebanijában közzétett halálóziási és születési számok a következők: a Sz. Theresiához címzett belvárosi plebania területén meghalt 1027, született: 1451, szaporodott tehát a létszám: 424-el. Sz. György külvárosi plebania területén meghalt: 323, született: 368, szaporodott tehát a létszám 45-el. Sz. Rokushoz címzett külvárosi plebania területén meghalt: 408, született 432, szaporodott tehát a létszám 24-el, s így az 52, 181-ből álló kath. lakosság szaporodott 493-al, az az van most 52,673. Kérjük a többi felekezeteiket is az ilyenmő adatok szives közlésére.

† Kath. templomaink márvány követet telen át nagyon tanácsos volna deszkákkal behorítani, nem történnének akkor oly hanyattesések, mint a melyeknek szemtanúi vagyunk naponként. A g. k. szertartásu templomban ilyen alkalmazva van és így a templom sem ilyen hideg. —

† Színházlátogató közönségünkre élvezetes esték várnak. É hó 15-ke körül Szépné Mátrai Laura 6 vendégjátékra hozzánk érkezik.

† Színiügy-egyletünk választmánya elhatározta, hogy a farsang közepe táján álarcos táncvigalmat rendez. Kívánatos, hogy érdekesebb legyen, mint a minőket a közlebb mult éveken láttunk; s hisszük, hogy az igazgatóság ezt eszközölni is fogja, mert eszközölheti.

† Főtisztelendő Ludaió Izsák, gör. kel. esperes folyó év január 2-án elhunyt. Hívei közszeretete kísérte sírjába. Áldás az érdemekben öszült pap hült poraira!

* Gyógyszerészeink nagyon udvariasak, kis levelkékben értesítik a nagy érdemű közönséget, hogy felsőbb rendelet folytán új-évi ajándékok (füstölő) adása beállított. Ki szobáját kifüstölni akarja — vegye meg a szert! Igazuk van!

* A földművelés, ipar és kereskedelmi m. kir. ministerium figyelmezteti a közönséget, hogy a feladandó sürgönyöknél minden betűt és jelt jól kivehetőleg, tisztán írjon, különösen ha oly nyelven van írva, melyet a távirai hivatalnok nem bír; miután a törvényt vizsgálát után a gyakori elferdítések okául az tapasztaltattott, hogy a feladott sürgönyök már eredetileg hibásan és az egyes betűk és jelek nem eléggé kivehetőleg vannak írva.

* Az olasz király Victor Emanuel több ministere kíséretében m. év utolsó napján végre elutazott Rómába, hova őt oly rég várták. — Amadens az ujjon választott spanyol király m. év dec. hó 30-án szállt ki a spanyol partokon és ugyanazon napon halt meg Prim tábornok, megválasztásának eszközölője, élete ellen intézett merénylet alkalmából kapott seibeiben. — A német seregek a hosszas háborúval már kezdenek megelégedni. Egy magán távsürgöny szerint Páris bombáztatása m. év dec. 31-én kezdetét meg (?) s egy más brüsseli sürgöny állítja, hogy Páris délni sereket szerzett újból kívülről, s így ismét több időre ellátta magát. A francia sereg nagyon jól tartja magát, igen nagy a lelkesedése s minden oldalról igyekszik Páris felé, sőt az annyiszor megsemmisített loiri hadsereg is él még!

„Egy régi család utolsó ivadéka“ A „vaskezi berliehingeni Götz“ utolsó ivadéka Berl. József báró, ki előbb pápai zuáv volt később pedig a württembergi hadseregben szolgált, mult évi december 2-án Páris alatt elhunyt.

Üzleti árak.

Szabadka, 1871. jan. 2.

Tiszta buza 82—86 font-ig 4 frt 90
—5 frt 40 kr-ig vám mázsája.
Rozs 77—78 font-ig 80 fontot mérve
2 frt 90—3 frt-ig.
Zab 50 fontjával mérve 1 frt 80—
1 frt 90 kr-ig.
Kukoric a vámmász 2—2 frt 10 kr-ig
Zsír vámmász 34—35 frt-ig.

Lapunkra folyton lehet előfizetni, a szerkesztőnél, zombori-utca, Re sner-féle ház.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Felelős szerkesztő Radits György.
Főmunkatárs Hóps Dezső.

s behuny szemmel, hol fejét felemelve s a megdőbent nézők felé fordulva, erős, lázosan izgatott hangon kiadált: én vagyok vagy nem? s sírva fakadva tette hozzá: ó hogy engemet így, a leggyalázatosabban loptak meg! A nem remélt jelenet elbámulva tetszésre hagyta őt a nézők egy darabig, de midőn őt felemelkedni, s a kivágot vászondarabot, ráfetest hasonmásával mintegy összehasonlítás s helyeslés végett, magasra emelni látták, néhányan a tömegekből őt megfogták s az időközben odaérkezett szolgálók átszolgáltatták. Ezek őt, kinek kedélye a legmagasabb önbiadal s számandó esüggedés közt látszott ingadozni, a tágas lépcsőházban letartóztatták míg két rendőr érkezett, kik aztán őt heves önvédelem között átvették.

Most azonban nehéz feladat volt, a hűnös képrombolót az utcára vinni. Villámgyorsan terjedt el ugyanis a fentebbi esemény híre a szomszédságban, s nagy számú bűnös nép állotta körül a képesarnok lépcsőzetes bejáratát. S minthogy a képesarnok a „kép-író negyedben“ létezik, a festők műhelyei mind kiürültek s Rafael votéltársai csoportosan tödultak elő meglátni azt, a ki a város legtekintélyesebb művésznének festményét ily létezen bírálta meg. Nem lehetett itt hosszú hajnal, nyitott ujju fekete bársony kabátok-

nál s genialisan felgyűrt calabriai kalapoknál egyebet látni. De, mint a sarkukhoz láncolt rossz lelkiismeret, követte őket egy egész tömeg him- és nőnemű modell. A ki ezen város festő-iskoláit ismeri, az ezen rongyos alakokban a hazai festészek eszményeit könnyen felismerhette. Azon vörös szakált zöld frakkban, valjon nem láttuk-e már mint Barbarossát, s valjon az a mérges tekintetű fej nem hordott-e már mint oroszán Henrik turuldiszítette sisakot? De hisz itt jönek egymásután mind az országosban ismert festmény-hősök: Tassilo herceg és N. Károly; Wittelsbach Ottó s Tilly a kath. hűbős; Bajor Lajos s a rakoncátlanokódó Niebelungok kedves-édes nejeikkel s szerelmes leányikkal. Mindnyájukon látszik az eszményi bus volta; mely e földön — fájdalom, soha sem akar videron tenyészni! De egy kis csoportja a miniaturnak mely a többitől aggodalmason látszik magát távol tartani, alak és mozdulatban különösen a nyomor nyomait hordja magán. Ezen ányaképek is a műgyelet, s különösen falusi templomok látogatói előtt nagyon is ismert műemlékek. Ama 40 éves epedő ifjú, a kin semmi sem tenyész a hajón kívül, egy igen gyakran látott keresztelő János, a ki mellett egy már karcsúnak nem nevezhető bűnhődő Magdolna tántorog, kik után ismét egy csont és bőrig átszellemlőt Paphnutius támovalg.

Ily eszalatos társaság gyűlt össze a képesarnok bejáratánál, melyből a rendőrök most azon férfit vyzették ki, a ki Wallenstein képét a festményből kivágta. De alig pillantották meg a többiek szenvedő testvéreket — mert a mint az olvasó rég eltalálta, ő is mint azok műminta volt, — midőn egyet ordítva a fogoly elbocsátását kívánták s midőn ez nem történt meg, őt saját szakálukra a rendőrök kezeiből kiszabadították. Két markos legény, Barbarossa és oroszán Henrik szerettek legtöbb érdemet Wallenstein kiszabadításánál. S most nagy hévvel követelték, hogy szőljön, s beszélje el miként jutott ezen helyzetbe. De amyanyn unszolták, s mindenike oly fecsegő-kivánsinak mutatta magát, hogy ő, a ki minden oldalról körül volt fogva, csak időmultával szabadithatta ki karját s a bejárat legfelső lépcsőjére állván, egy oly jelentésben, mely a bőbeszédűség öndengésének szenvedélyes jellemét hordta magán — adhatta elé ügyébbaját. A beszélőnek hangja s szavai ma is élénken esengenek fülemben; de mivel annak szagzatott mivoltát nem lehet leírni, tartalmának rövid és összeszorított előadására szorítkozom.

Ó ugyanis már évek óta titüntetett műmintája R. festészeknek, kinek elve: festményeiben a lehetőségig természetesenek

lenni; s szólót t. i. a műmintát — a jó természet — egyszerű szívvel nagy ellentétben oly arcaul adott meg, a mely a furfangból igyszintén a szomorújáték hőse vonásából igen sokat bír. S mivel a furfang és nagyság teszi a hőst, oly ember mint ő egy történeti festészek megfizethetlen. Ezt R. érezhette, de soha sem jutott eszébe, a szelint eszeledni, mivel őt mindig, mint valami heringmintát, melyből még csak egy tőrhető szabót sem lehetne összeherecelni, úgy fizette. Ő a festészetért mondhatlan sokat szenvedett, R. művészi elveinek valóságos martírja. Ő — s ekkor elkezdett zokogni — nem hiába látok így elfogyva — soványkodva, oly halványnak s redők által eltorzítottnak. Nekem az én uram számára az egész természetnek kellett lennem, aki rajtam mint orgonán játszott. Gyakran, midőn a haldokló Mór Ferencet festette, zsinórral fojtogatott, hogy az izmok természeteszerű vonaglását s bőrszínjüket előállítsa, midőn a megkínzott Galilei akarta ábrázolni, harapófogokkal csipkedett, s dohányhamvval kinnzott; sőt midőn a Róma omladékaiban járó Nérovál foglalkozott, ceetet kellett innom s egy csomó lóbabot elnyelnem, s a leggyalázóbb bűnökben fetrengelem, hogy csak a festendő dühöbe fel-fújti testet, a szükséges megtört tartást s elvetemült arcszint kapjon. (Polyt. köv.)

VASUTI MENETREND.

		este		délután				délután				
		óra	perc	óra	perc			óra	perc			
CSABA	indulás	8	—	3	25	ESZÉK	indulás	3	45			
Csorvás	"	8	40	4	15	Szarvas	"	4	9	reggel		
Oroszlána	"	9	18	4	41	Dálja	"	4	37	"		
Sámsón	"	9	41	5	32	Erdőd	érkezés	4	51	óra	perc	
H.-M.-Vásárhely	"	10	26	délután	6	32		dunai	átkeelés	5	55	
Algyő	"	10	56	óra	6	23	Gombos-Bogojeva	indulás	6	21	6	21
Szeged (vendéglő)	érkezés	11	14	óra	6	23	Szonta	"	6	47	6	43
							Priglevica-Szt. Ivan	"	7	32	7	36
Szeged	indulás	3	15	2	39	Zombor	"	7	57	8	5	
Horgos	"	3	52	3	12	Militics	"	8	47	9	2	
Pálcis	"	4	23	3	49	Bajnok	"	9	8	9	25	
Szabadka	"	4	54	4	29	Tavankút	"	9	57	10	24	
Tavankút	"	5	27	5	5	Szabadka	"	10	14	10	44	
Bajnok	"	5	54	5	39	Pálcis	"	10	49	11	23	
Militics	"	6	39	6	32	Horgos	"	11	24	12		
Zombor	"	7	14	7	17	Szeged	"					
Priglevica-Szt. Ivan	"	7	46	7	53							
Szonta	"	8	11	8	17							
Gombos-Bogojeva	érkezés	8	27	8	34							
Erdőd	indulás	9	27			Szeged	indulás	3	25		9	
Dálja	"	9	55			Algyő	"	3	46		9	
Szarvas	"	10	29			H.-M.-Vásárhely	"	4	25		10	
						Sámsón	"	5	34		10	
ESZÉK	érkezés	10	45			Oroszlána	"	6	6		12	
						Csorvás	"	6	42	reggel	8	
										délután	12	
											47	

HIRDETÉSEK.

Az eddigieknél legjobb
„SZOBA-FÉNYMÁZ.“
 (Zimmer-Boden-Lack.)

Alólrtnak sikerült az eddigieknél sokkal jobb minőségű angol „szoba-fénymáz“ a legelőszőbb áron előállítani, melynek jó minősége úgy tartósságáért kezeskedik is; — e fény-máz csak azért is a n. é. közönség figyelmébe ajánlom, minthogy egy szobának beeresztése keveset igényel s nem ragad, — gyors száradásánál fogva tánc-termekre is a legalkalmasabb annál is inkább mert még a tánc után is teljes fényben maradand.

Egy font elsőrendű fény-máz ára 70 kr.
 „ „ „ „ „ „ „ „ 60 „

Govorkovits Albert.

Vidéki megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Alólrtn gyógyszerész ajánlja a n. é. közönségnek a legjobb minőségű gyógy- és illatcikkait és pedig a legjutányosabb áron n. m.:

Dr. Popp-féle Anatherin-szájvíz. Ieszállított áron egy üveg 50 kr.

Dr. Balassa-féle mellporok, melynek a tüdőrei kitűnő hatása hurut-bántalmakban ismeretes egy adag 60 kr.

Govorkovits Albert kettős-növény-melleukorkái, melyek több orvos által megvizsgáltván, mindennemű mellbajokban jóhatásúnak elismertettek. — Egy adagnak ára 40 kr.

Dr. Hoffmann fehér mellszörpét, egy adag 1 fit.
Dr. Faykis melleukrai és szörpe egy adag szörp 75 kr.; egy adag cukorka 35 kr.

Ajánlja különösen illatekkait, melyek az eddigieknél sokkal jutányosb árért kaphatók: n. m.: különféle Colni vizek, Eau de Wic, Eau de Lavande, Extracti surfin, Ess bouquet, Jasmin, Reseda, Spring Flowers, Millefleurs, Violette, Patchuti, Jokei Clubb, Marie Valeria, Ylang Ylang, Charlotta. Haargeist, különösen pedig chinadékos hajnövesztő. Magyar nemzeti kenőcsét. Huile Antique, valódi dióolajat — Hajviaszt. Fogporok és pasták. Glycerin folyadékot és szappanokat, epe- s növény-szappanok, ugy Eau de Princesse; Kali Crème, Crème de Maria Stuart füstölő szert s Pot pouri des Indest és végre Ferenc-szeszt; Benzint, mint kitűnő ruhatisztító szeszt.

Jóó Ignác.

Vidékre szives megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

Dr. Kiss György,

szem- és fülorvos, villangyógyász, a városi szemkóroda orvosa Szabadkán, gyógyít mindennemű szemfájást, műtesz szürkehályogot, bandzsaságot, műlátót, szarvasapot, szemgolyó előesést s a szempillákön előforduló eltörzítésekot. Gyógyít mindennemű fülfájalmat, fülzúgást, fülfolyást, nagyotthallást, süketiséget, a legújabb módszer szerinti eltávolítja külső halljárattól habarcot s mindennemű idegen testet. — Alkalmazza a villany mindkét nemét, a bevezetett s állandó villámáramot csúszos, köszvényes bántalmaknál, író-göres, érzéketlenség, túlérzékenység s a hűdések különböző neméinél n. m.: főloldalú szél- és archidésnél.

Lakása buzatéren.

BUGÁRSKY SZVETOZÁR

Szabadkán, az izraelita piacon Kuti Antal-féle házbán, ajánlja

petroieum-, ligroin- és asztrál-lámpáit

eredeti gyári-áron

!!minden szállítási-díj nélkül!!

Mindezeken kívül bátor vagyok a nagyérdemű közönségnek ajánlani: fűszer-, anyag-, szesz-, festék-, papír- és író-eszközök, pamut-, rövid- s szövét-árúimat.

asztrál-olaj (asztrál-lámpákknak való)	1 bécsi font	36 kr.
chocholate, finom	"	56 "
" legfinomabb	"	70 "
cukor, sütegszámra	"	35 "
kávé, rio, finom	"	56 "
" laquaira, finom	"	64 "
" cuba, legfinomabb	"	84 "
" gyöngy	"	90 "
ligroin-olaj (ligroin-lámpákknak való)	"	32 "
lipói turó	"	36 "
mandula, édes, puglésiai	"	76 "
olaj, aixi, rendkívüli finom	"	72 "
petroleum, tűzmentes, igazi amerikai	"	26 "
ris, mantuai, finom	"	16 "
" fieseton, legfinomabb	"	20 "
szőlő, apró, szicíliai	"	36 "
" nagy caraburno	"	40 "
thea, igazi orosz caraván	lat	20 "
Tejgyertya	fit	60 "
" vámtfont	62 "	

Még számos, ezen szakmába vágó árukkal állók a nagyérdemű közönségnek rendelkezésükre legjutányosabb áron.

Alázatos szolgálja

Bugárszky Szvetozár.

Megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Figyelem.

1000 frt fogadásul!

hogy az egész birodalomban és hogy sok más országokban senki sincs, ki mind

Brauswetter János

chronometer és műóras SZEGEDEN (mint születéshelyén) 12 éven át külföldön és a francia Sveic legjobb órágyárában az óraművészet minden titkait magávé tette, a hozzávaló gépeket beszerzte és Münchenben az elméleti és gyakorlati vizgát ott addig még senki által meg nem közelített eredménnyel tette; volna; ki

továbbá íztele 22 évi fönállása óta annyi órárt, és mindezeket, újakat egy mint javításokat, saját találmányú gépek és eszközök segítségével, 41 évi tapasztalása alapján, saját vezetése

alatt oly jó állapotba helyezte, és személyesen a zseborákot függő vagy fekvő, egy szóval: minden helyzetben és rázkódásokban oly arányos és pontosan szabályozva adta volna át a t. e. közönségnek, mint azt ő tette és jövőben is tenni fogja. Azonfölül telen minden óra vezője egy 10 évi és minden javítás megrendelője 5 évi irásheli jótállásról szóló iratot kap, használati utasítással.

Hogy a mondottak folytán óráim minden tekintetben a legjelesebbek, legpontosabbak és legjutányosabbak, az magától értetődik.

Igen gyakran ismétlődött utánrendelések és dícsérőlevelek es. kir. katonai és polgári egyénektől, valamint órástól, még fővárosokból is, bizonyítványok, bizonyítékok töménytelen száma, mik a mondottak igazságát megerősítik, nálam megtekinthetők. — Segédek nagy száma, kik nálam dolgoztak és kitanultak, ezt szintén bizonyíthatják.

Arany és ezüst órák, láncok a m. k. ellenőri hivatal által megvizsgáltvák és minden nemben dús és a legdiszesh választékban kaphatók.

Férőórák.	irt	Nőőórák	irt
Ezüst horgonyra 1 rubinnal	19-12	Ezüst henger órák 1 és 6 rub.	12-18
" " " " " " " " " " " "	12-13	Arany órák 1 és 8 rubinnal	25-30
" " " " " " " " " " " "	13-14	" " " " " " " " " " " "	31-36
" " " " " " " " " " " "	15-17	" " " " " " " " " " " "	36-40
" " " " " " " " " " " "	15-17	" " " " " " " " " " " "	41-46
" " " " " " " " " " " "	16-17	" " " " " " " " " " " "	42-45
" " " " " " " " " " " "	16-18	" " " " " " " " " " " "	45-48
" " " " " " " " " " " "	18, 20 24	" " " " " " " " " " " "	58-65
" " " " " " " " " " " "	"	" " " " " " " " " " " "	45-48
" " " " " " " " " " " "	19, 20 24	" " " " " " " " " " " "	56-60
" " " " " " " " " " " "	23 28	" " " " " " " " " " " "	45-56
" " " " " " " " " " " "	22 28	" " " " " " " " " " " "	70-82
" " " " " " " " " " " "	"	Serkentő órával együtt 7, mely gyer- tást is együtt 9 fit; 8 napos 13 fit	
" " " " " " " " " " " "	28 30	Ezüst órák minden egyéb kivánat- óra kapható, úgy munkásórák is:	
" " " " " " " " " " " "	30 35		
" " " " " " " " " " " "	45 49		
Arany horgonyóra 3. sz. 15			
" " " " " " " " " " " "	36, 38, 46 60	Ingaórák legna jjobb raktára	
" " " " " " " " " " " "	"	Minden napi felbúzással 10, 11, 12 fit.	
" " " " " " " " " " " "	12 70	Minden 8 napi fel. 15, 18-26 "	
" " " " " " " " " " " "	65 100	Óra- és félműveléssel 30, 33, 35 "	
" " " " " " " " " " " "	65 100	Negyed- és óraműveléssel 50, 55, 60 "	
" " " " " " " " " " " "	100-200	Havi regulatorok 30-36 "	

Ezüst óraláncok 3-8 frt, hosszuk 6-15 fitig 3-as számú aranyláncok rövid 18-70 fitig; hosszú 35-70 fitig. Minden áru gyűrtik és egyéb ékszer, egy talmarany, bronz- és acél láncok is. Tárgyak, melyek nem tet zenek, kiserelhetnek. Órák, a legmagasb árú eserde elfogadtatnak. Vidéki megrendelések a pénzösszeget leges beküldés vagy utánvét mellett pontosan teljesítetnek.

Mai számunkhoz mellékeljük **TRAUB B. könyvkereskedésében kapható könyvek nagy árleszállítási jegyzékét.**

Nyomatott Bittermann Károly özvegyénél Szabadkán.

A. Hartleben's Verlag in Wien, Pest und Leipzig.

1870—71.

Erste

1870—71.

! Außerordentliche Preis-Ermäßigung !

einer gewählten Sammlung vorzüglicher

Romane der berühmtesten Autoren.

Diese Romane sind sämtlich in schönem Octavformat, mit großen Lettern und auf gutem Papier gedruckt und können zu den beigefügten Preisen welche mindestens auf die Hälfte des früheren Ladenpreises ermäßigt sind, durch untenstehende Buchhandlung bezogen werden.

Jedes Werk wird einzeln abgegeben; die Preis-Ermäßigung dauert jedoch nur bis zum 30. Juni 1871 und treten vom 1. Juli 1871 die früheren Ladenpreise (das Doppelte der jetzigen) wieder ein. Wer für mindestens 6 fl. auf einmal bezieht, erhält von jeder Buchhandlung einen Nachlass von 15 pCt. — Wer die ganze hier verzeichnete Sammlung (747 Bände, 232 vollständige Romane, Ladenpreis ca. 425 fl. — herabgef. Preis 201 fl. 80 Kr.) auf einmal bezieht, erhält solche für nur **Ein-hundert Vierzig Gulden.**

Die mit „Nicht apart“ bezeichneten Romane werden nur bei Abnahme der ganzen Sammlung, einzeln jedoch nicht abgegeben. Jedermann ist in der bequemen Lage, sich mit geringen Kosten eine hübsche und unterhaltende Hausbibliothek aufzustellen. Aufträge auf diese Romane übernimmt untenstehende Buchhandlung.

Wien, Pest und Leipzig 1870—71.

A. Hartleben's Verlag.

Aufträge übernimmt:

B. Traub, Buchhandlung in Szegedin.

Der hier angegebene Preis ist der herabgesetzte.

	Dest. Währ. fl. kr.		Dest. Währ. fl. kr.
1866 oder Custozza und Königgrätz. 3 Bde.	2	Dumas, A., Erinnerungen eines Policeman.	20
Achard, A., Die königliche Jagd. Hist. Rom. 6 Bde.	1 80	Dumas, A., Die Flucht nach Varennes.	1 5
Ainsworth, H., Merwyn Clitheroe's Leben und Abenteuer. 4 Bde.	1 35	Dumas, A., Der Frauenkrieg. 5 Bde.	1 15
Bathiany, Gräfin J., Mona. 2 Bde.	40	Dumas, A., 1001 Geister-Erscheinungen. 5 Bde. (N. ap.)	40
Beaumont-Vassy, E. de, Eine Intrigue aus der vornehmsten Welt.	40	Dumas, A., Die Geschichte vom Werwolf. Eine Volkssage.	1 90
Beauvoir, Mme. de, Ein starkes Weib. 2 Bde.	40	Dumas, A., Der Graf von Moret. 6 Bde.	65
Bernard, Charles de, Der Landdehmann. 5 Bde.	1 5	Dumas, A., Himmel und Hölle. 3 Bde.	40
Berthel, Elie, Die Brandmänner. Hist. Rom. 4 Bde.	1 5	Dumas, A., Der Jäger am Meeresufer.	75
Berthel, Elie, Capitän Remy. 2 Bde.	40	Dumas, A., Das Koroskop. Hist. Roman. 4 Bde.	1 35
Berthel, Elie, Die Marquise von Norville. 2 Bde.	85	Dumas, A., Eugenie od. ein Mädchen a. d. Bolle. 6 Bde.	1 35
Berthel, Elie, Der Küstewächter. 3 Bde.	20	Dumas, A., John Davys, Abenteuer eines Wüsthymans.	95
Berthel, Elie, Der Pachthof von Djerac. 2 Bde.	85	Dumas, A., Saak Lacquedem. 2 Bde.	40
Berthel, Elie, Pächter Heber. 3 Bde.	65	Dumas, A., Katharina Blum. Eine Jugenderinnerung.	1 70
Berthel, Elie, Das Schwesternhaus (Fortsetzung von Pächter Heber). 2 Bde.	75	Dumas, A., Der letzte König der Franzosen. 8 Bde.	4 40
Berthel, Elie, Die Postmeisterin. 3 Bde.	30	Dumas, A., La San Felice. 14 Bde.	75
Berthel, Elie, Das Storchnest. 2 Bde.	65	Dumas, A., Liebes-Dramen. 3 Bde.	2 30
Berthel, Elie, Der Vogel der Witwen. 3 Bde.	1 5	Dumas, A., Die großen Männer im Schlafrock. 10 Bde.	2 20
Berthel, Elie, Der Waldmensch. 4 Bde.	75	Dumas, A., Memoiren einer Favoritin. 7 Bde.	3 15
Berthel, Elie, Der Wälschler. 3 Bde.	50	Dumas, A., Meine Memoiren. 15 Bde.	65
Blanche, A., Das Mädchen vom Stadthofe. 2 Bde. (N. ap.)	95	Dumas, A., Memoiren der Jeanne d'Albert. 2 Bde.	1 45
Bulwer, Die Cartous. 3 Bde.	30	Dumas, A., Olympia von Cleves. 7 Bde.	1 5
Bulwer, Meine Novelle, od. d. Wechselfälle d. Lebens. 9 Bde.	30	Dumas, A., Der Page des Herzogs v. Savoyen. 5 Bde.	75
Cameron, Harcourt's Soldaten-Abenteurer.	65	Dumas, A., Der Pfarrer von Aghum. 3 Bde.	40
Capendu, Ernst, Klostergeschichten. 2 Bde.	30	Dumas, A., Die Regentenschaft. 2 Bde. (Nicht apart).	75
Capendu, Ernst, Der Prozess Duval.	20	Dumas, A., Reise durch das glückliche Arabien. Fortsetzung von „Cairo, Mekka und Medina“. 3 Bde.	1 25
Conscience, H., Der arme Edelmann.	30	Dumas, A., Reise im Kaukasus. 4 Bde.	1 5
Dash, Gräfin v., Die letzte Blume einer Krone. (N. ap.)	65	Dumas, A., Reisebilder a. Marocco, Tunis u. Algier. 5 Bde.	30
Dash, Gräfin v., Eine Verschwörung. 2 Bde.	85	Dumas, A., Reiseerinnerungen aus Californien.	85
Dash, Gräfin v., Fräulein Robespierre. 4 Bde.	40	Dumas, A., So sei es. 4 Bde.	20
Dash, Gräfin v., Ein Romantiker. 2 Bde.	40	Dumas, A., Die Taube. (Nicht apart).	40
Doslys, Charles, Der Blinde von Vagnolet. 2 Bde.	30	Dumas, A., Vater la Ruine. Eine Dorfgeschichte. 2 Bde.	1 70
Doslys, Charles, Der Schmied von Auverpen.	85	Dumas, A., Von Paris nach Astrachan. 6 Bde.	1 55
Dumas, A., Der Arzt in Java. 4 Bde.	85	Dumas, A., Die Zwillingsschwester v. Madecout. 5 Bde.	1 20
Dumas, A., Australien, Californien, Mexico. 3 Bde.	65	Dumas, A., Zwanzig Jahre nachher. 12 Bde.	65
Dumas, A., Nach, Abenteurer eines Schöpfunges. 3 Bde. (Nicht apart)	65	Dumas Sohn, A., Affaire Clemeucean. 2 Bde.	20
Dumas, A., Cairo, Mekka und Medina. 3 Bde.	30	Dumas Sohn, A., Diana de Mys.	95
Dumas, A., Capitän Ramphillins. (Nicht apart)	50	Duplessis, P., Die Sonora. 3 Bde.	1 55
Dumas, A., Capitän Richard. 2 Bde. (Nicht apart)	1 5	Duplessis, P., Der Waldführer. 5 Bde. (Nicht apart).	1 80
Dumas, A., Denkwürdigkeiten a. d. letzten 20 Jahren. 5 Bde.	1 15	Duplessis, P., Die Creolin in Paris und bei den Morden. Fortsetzung vom „Waldführer“. 6 Bde.	2 50
Dumas, A., Das Drama von 1793. 5 Bde. (Nicht apart)	50	Duplessis, P., Der Tiger von Tanager. 9 Bde.	2 10
Dumas, A., El Salteador. Spanischer Roman. 2 Bde.	30	Eötvös, Freiherr von, Der Väterkrieg. 3 Bde.	40
Dumas, A., Eine corthische Familie.	20	Eötvös, Freiherr von, Dorfgeschichten. 2 Bde.	40
Dumas, A., Etim, Abenteurer eines russischen Secoifiziers.	20	Féval, Paul, Die lieben Anverwandten. 2 Bde.	40
		Féval, Paul, Der Perlenbrunnen. 2 Bde.	40

A. Hartleben's Verlag in Wien, Pest und Leipzig.

A. Hartleben's Verlag in Wien, Pest und Leipzig.

A. Hartleben's Verlag in Wien, Pest und Leipzig.

	Def. Bdr. fl. kr.		Def. Bdr. fl. kr.
Féval, Paul, Zum Schlachtfeld. 2 Bde.	40	Montépin, Xav. de, Die Sitana. 6 Bde.	1 80
Féval, Paul, Der Schwarzwald. 2 Bde.	50	Montépin, Xav. de, Der Glücksritter. 5 Bde.	1 45
Foydeau, E., Katharina. 2 Bde.	40	Montépin, Xav. de, Die Gräfin Marie. 6 Bde.	1 70
Flaubert, G., Madame Bovary. 3 Bde.	95	Montépin, Xav. de, Galantes Leben i. d. Provinz. 3 Bde.	75
Foudras, Marquis v., Der Capitän Zamore. 2 Bde.	50	Montépin, Xav. de, Mademoiselle la Ruine. 4 Bde.	95
Foudras, Marquis v., Der Chevalier von Estagnol. 5 Bde.	1 45	Montépin, Xav. de, Marionetten des Teufels. V Abtheilungen in 12 Bdn. (Nicht apart)	3 60
Foudras, Marquis v., Ein abenteuerliches Leben. 3 Bde.	85	Montépin, Xav. de, Eine Schauspielerin. III Abtheilungen in 8 Bdn. (Nicht ap.)	2 20
Foudras, Marquis v., Gräfin Ulrike. 2 Bde.	50	Montépin, Xav. de, Die rothe Maske. 4 Bde.	1 25
Foudras, Marquis v., Ein großer Komödiant. 2 B. (N. ap.)	50	Montépin, Xav. de, Susanna. 3 Bde.	75
Foudras, Marquis v., Der Malthefer, oder Liebe im Alter. 2 Bde.	65	Montépin, Xav. de, Die Tochter d. Schutmeisters. 3 Bde.	95
Foudras, Marquis v., Die Ritter vom Landsknecht. 8 Bde.	1 80	Montépin, Xav. de, Der Vicomte Raphael. 3 Bde.	75
Foudras, Marquis v., Arme Theresie. 2 Bde. (Nicht apart)	40	Montépin, Xav. de, Der Wachsfigurenmann. 5 Bde.	1 55
Fürst Skopin Schuiski, oder Rußland zur Zeit des falschen Demetrius. 4 Bde.	85	Mühlwasser, Ed., Das rothe Gespenst d. Revolution. 3 Bde.	1 —
Gauthier, Capitän Bracasse. 4 Bde.	1 25	Norton, Mrs., Stuart von Dunleath. 3 Bde.	95
Gauthier, Modethorheiten	20	Perrin, Der Sultan eines Pariser Stadtviertels. 2 Bde.	50
Gil Blas, Der irische. 4 Bde.	85	Pompéril, Clarissa und zwei Frauenherzen	20
Girardin, E., Marguerite oder zweifache Liebe. 2 Bde.	40	Ponson du Terrail, Der Blutbund. 4 Bde.	1 25
Gondrecourt, Baron La Gazette. Forts. des „Ritter v. Pampelonne“. 3 Bde.	75	Ponson du Terrail, Die Nächte des Malson dorée	40
Gondrecourt, Liebungsünden. 3 Bde. (Nicht apart)	75	Primadonna, Die. 2 Bde.	80
Gondrecourt, Der Prätendent Warbeck. 4 Bde.	1 5	Proschko, Isidor, Ein Hegenprozeß	20
Gondrecourt, Der Ritter von Pampelonne. 5 Bde. (N. ap.)	95	Reade, Charles, Wer lieben will, muß leiden. 4 Bde.	1 25
Gondrecourt, Der Thurn von Dags. 5 Bde.	1 5	Reade, Charles, Verirrungen durch Leidenschaft, Besserung durch Willenskraft. 5 Bde.	1 55
Gondrecourt, Ein wahres Weib. 2 Bde.	65	Reid, Cpt. Maine, Das Haus in der Wüste	40
Gonzales, E., Concina Concina. 3 Bde.	65	Reid, Cpt. Maine, Die Scalpjäger. 4 Bde.	85
Gonzales, E., Der Menschenjäger oder der Blinde.	40	Reid, Cpt. Maine, Die Scharfschützen. (Nicht apart)	65
Göransson, Der Engel der Besterlangstraße. 2 Bde.	40	Reybaud, Felice.	10
Grabowski, St. Graf, Drei humoristische Erzählungen aus dem Militärleben. Mit Bild.	40	Roybaud, Die Kehrseiten des Lebens. 2 Bde.	50
Grabowski, St. Graf, Gesammelte Novellen und Erzählungen. 2 Bde.	1 50	Ridderstad, Die schwarze Hand. 5 Bde.	1 35
Grigorowitsch, D. B., Die Uebergesetzten. 4 Bde.	1 35	Ridderstad, Vater und Sohn. 4 Bde.	95
Guérolt, C. u. P. de Coudor, Die Bürger v. Paris. 8 Bde.	2 20	Rios, Juan Pablo, Ein hoher Beamter.	30
Herbert, Lucian, Zwischen Krieg und Frieden. 3 Bde.	1 50	Robert, A., Der Lord der Admiralität. 2 Bde.	40
Hormidad, Verloren und gewonnen. 5 Bde.	95	Rowkroft, Londoner Schulbuchgeschichten. (Nicht ap.)	40
Hildroth, Der weiße Slave. 3 Bde.	75	Saintine, Drei Königinnen. 2 Bde.	40
Hugo, Victor, Die Meer-Arbeiter. 3 Bde. (Nicht ap.)	2 —	Sand, G., Antiope u. Morenita, od. die Pathe. 2 Bde.	1 50
James, Heidelberg. 2 Bde.	40	Sand, G., Bekenntnisse eines Mädchens. 3 Bde.	1 5
James, Lord Montagu's Page. Hist. Roman. 4 Bde.	1 15	Sand, G., Daniella. 4 Bde.	85
Jerrold, Die Folgen einer Raune. 3 Bde.	65	Sand, G., Fädelte. (Nicht apart)	30
Josika, Nik., Baron Franz Radozy II. Hist. Roman. 6 Bde.	2 50	Sand, G., Laura. 2 Bde.	40
Kock, Henry de, Das Gespenst der Justiz	40	Sand, G., Der Marquis von Billemer. 2 Bde.	65
Kock, Henry de, Der Dämon des Altvaters. (Nicht ap.)	40	Sand, G., Mont-Revêche. 2 Bde.	50
Kock, Henry de, Die verwünschten Klüfte. (Nicht ap.)	30	Sand, G., Die Sünde des Herrn Antoine. 3 Bde.	65
Kock, Henry de, Pydie. 2 Bde.	50	Sandoau, J., Katharina. 2 Bde.	40
Kock, Henry de, Die kleine Liebesgöttin. (Nicht apart)	40	Sandoau, J., Balceuse. 2 Bde.	40
Kock, Henry de, Der bucklige Liebhaber	40	Smyth, J. F., Leid und Freud. 8 Bde.	2 40
Kock, Henry de, Todt u. Lebendig, od. d. Sühne. 2 Bde.	40	Smyth, H., Ein Londoner Geheimniß. 3 Bde.	95
Kock, Paul de, Ambrosine. 4 Bde. (Nicht ap.)	1 —	Smyth, H., Das gespenstliche Gasthaus. 3 Bde.	95
Kock, Paul de, Das Blumenmädchen. 4 Bde.	80	Soulié, Fried., Gräfin Mourion. 3 Bde. (Nicht ap.)	60
Kock, Paul de, Baronin Wagnisof	40	Soulié, Fried., Das goldene Raß. 8 Bde.	2 10
Kock, Paul de, Kleine Bäche, große Flüsse	40	Sparre, Pehr, Der See-Cadet. 4 Bde.	95
Kock, Paul de, Das Mädchen mit drei Unterrocken. (N. ap.)	40	Storch, A., Ein Kind des Volkes. 3 Bde.	1 50
Kock, Paul de, Ein curloses Haus	40	Storch, A., Mexiko. 4 Bde.	2 —
Kock, Paul de, Felicie. 4 Bde. (Nicht apart)	1 —	Stows, H., Onkel Tom's Hütte	40
Kock, Paul de, Paul und sein Hund. 5 Bde.	1 15	Suo, E., Der Admiral Lewacher und Achilles Filias	30
Kock, Paul de, Versehnte Erbsenzen	50	Suo, E., Ferdinand Duplessis. Denkwürdigkeiten eines Chemannes. 7 Bde.	1 45
Kock, Paul de, Ein Johannisbeerzweig. (Nicht apart)	40	Suo, E., Die Familie Kouffroy. 6 Bde.	1 25
Kock, Paul de, Magister Fischeclaque	40	Suo, E., Die Familiensöhne. 7 Bde.	2 20
Kock, Paul de, Der Schreckenshund. 3 Bde. (Nicht ap.)	75	Suo, E., Gilbert und Gilberte. 5 Bde.	1 15
Lagotschnikow, Der Eispatast. Hist. Roman. 3 Bde.	85	Suo, E., Schicksalsprophetie. 5 Bde.	1 5
Lamartino, Der Steinweg von St. Point. (Nicht ap.)	20	Suo, E., Der Teufel als Arzt. 5 Bde.	1 25
La Tour, Graf, Ungarische Lebensbilder. 3 Bde.	65	Suo, E., Der Geiz. 2 Bde.	20
Lavergno, Der Börsenspeculant. 2 Bde.	40	Suo, E., Fraß und Völlerei.	15
Lormontow, Der Held unserer Zeit	30	Tautphoeus, Baronin, Cyrilla. 3 Bde.	95
Lowe, Raubhorpe. 2 Bde.	30	Thackeray, W., Die Geschichte Heinrich Esme ad's. 3 Bde.	95
Maquet, A., Das Haus des Vaders. 5 Bde.	1 45	Toussaint, Graf Leicester. Hist. Rom. 4 Bde. (N. ap.)	85
Maquet, A., Herzensschulden. 2 Bde.	40	Ulbach, Nischenbrödel's Pathe. 2 Bde.	75
Maquet, A., Liebe und Verrath	30	Vas Gorbou, Große Zeiten, große Männer. 3 Bde.	95
Maquet, A., Der Marquis von Angennes. 2 Bde.	60	Warburton, E., Die Ansiedler auf Darien. 3 Bde.	95
Maquet, A., Die Prinzessin Conti. Hist. Rom. 3 Bde.	95	Warburton, E., Reginald Hastings. 4 Bde.	85
Maquet, A., Die weiße Rose. 2 Bde.	50	Wetterbergh, Der hölzerne Köffel. 2 Bde. (Nicht ap.)	40
Marlynski, Annalast Beg	30	Wetterbergh, Olga.	20
Montépin, Xav. de, Bekenntnisse ein. Abenteurers. 3 Bde.	65	Wilholmina, Die Familie Schytte. 2 Bde.	40
Montépin, Xav. de, Das Drama im rothen Hause. 2 Bde.	65	Wilholmina, Die Brüder Stallkrona. 3 Bde.	95
		Wray, Loop., Der rothe Doctor. 5 Bde.	1 50

Bei Bestellungen wolle man stets hinzufügen: Aus A. Hartleben's Verlag in Wien, Pest und Leipzig.

A. Hartleben's Verlag in Wien, Pest und Leipzig.

101